

Fișă proiect instituțional pentru publicarea pe site-ul cercetare.ase.ro

(maxim 5 pagini)

Titlu proiect:

Efectele socio-economice ale pandemiei COVID-19 asupra economiei românești

Instituția care a propus tema:

Ministerul Finanțelor

Director:

Bodislav Dumitru Alexandru

Echipa:

Vîrjan Daniela
Hrebenciuc Andrei
Chiriță (Arsăni) Alina
Paierele Ada
Zamfir (Avram) Mădălina

Obiective:

- O1. Diagnosticarea sectorială și locală a impactului pandemiei în anii 2020 și 2021 cu accent asupra companiilor, pieței muncii și reacției autorităților publice în perioada pandemiei. Pentru acestea din urmă avem în vedere o analiză de profunzime a modului în care autorităților publice locale au executat cheltuielile publice: de personal, bunuri și servicii, asistență socială, de capital, educație, sănătate, fonduri europene și cum se corelează în dinamică acestea cu indicatorii macroeconomici la nivel de județ.
- O2. Identificarea tipurilor de blocaje existente în economie în perioada post-pandemie și natura acestora – structurale, ciclice – și estimarea impactului pe care acestea le pot avea pe termen scurt, mediu și lung asupra reluării creșterii economice sustenabile și competitivității economice.
- O3. Identificarea măsurilor de diminuare a blocajelor și a modalităților prin care România poate reveni pe o traiectorie de creștere sustenabilă.
- O4. Creionarea noului rol al guvernului și mai ales al autorităților publice locale în sprijinirea economiei pentru a face față noilor provocări.

O5. Conturarea unui indicator sintetic sau mecanism integrativ ce poate ajuta la măsurarea impactului socio-economic în plan teritorial (la nivel de județ) prin analiza situației date și a elementelor disfuncționale și a ponderii acestora.

Activități:

Analiza elementelor necesare dezvoltării indicatorului în funcție de necesarul de date conturării proiectului, corelat cu volumul de timp disponibil finalizării proiectului.
Analiza necesarului de date pentru îndeplinirea proiectului.
Identificarea lanțurilor de valoare și analiza speței din perspectivă pur funcțională și globală.
Acumularea de date din perspectiva companiilor românești pentru a analiza impactul pandemiei în anii 2020 și 2021 asupra acestora.
Identificarea lanțurilor de valoare și analiza fenomenului de decuplare și globalizare ca elemente antitetice.
Analiza literaturii de specialitate din ultimii 5 ani asupra cercetărilor similare efectuate, pe spețe asemănătoare COVID19.
Analiza sectorială și locală a impactului pandemiei în anii 2020 și 2021 cu accent asupra companiilor, pieței muncii și reacției autorităților publice în perioada pandemiei, cu baza asupra companiilor și a autorităților publice.
Identificarea măsurilor de diminuare a blocajelor și a modalităților prin care România poate reveni pe o traiectorie de creștere sustenabilă.
Creionarea noului rol al guvernului și al autorităților publice locale pentru a sprijini economia și a face față noilor provocări.
Conturarea unui mecanism pentru a măsura impactul socio-economic și construirea situației de drept din economia românească.

Rezultate:

<p>Pentru a analiza impactul cheltuielilor publice locale, am folosit un model de date panel în care variabila dependentă este rata variației PIB pe cap de locuitor (PIB), iar variabilele independente sunt (i) investiții publice (cheltuieli de capital și fonduri europene nerambursabile) (INVESTPUB) și (ii) cheltuieli de asistență socială (SOCIALPROT) de la bugetele locale.</p> <p>După cum este prezentat în tabelul următor, am testat atât categoriile de cheltuieli care sunt considerate în mod tradițional a susține creșterea economică, cum ar fi cheltuielile de capital, dar și cele care au mai degrabă un impact pe termen scurt și cresc consumul curent, cum ar fi cheltuielile de asistență socială (pensii, venituri, ajutor de șomaj etc.). Ambele variabile explicative au fost exprimate pe cap de locuitor, având în vedere populația județului după reședință la 1 iulie. Am folosit date anuale, care acoperă perioada 2010-2021.</p> <p>Pentru cheltuielile de investiții am folosit ipoteza că impactul acestora asupra PIB-ului pe cap de locuitor nu se manifestă simultan, ci cu o întârziere (lag) de doi ani. Raționamentul din spate este consistența coeficienților obținuți și faptul că, în general, proiectele de investiții, în principal cele greenfield, sunt realizate pe termen mai lung, primul an reflectând faza de proiectare, limitând astfel cheltuielile de capital.</p>
--

Rezultatele rulării modelului pentru analiza la nivel de județ între 2010 și 2021¹ evidențiază că cheltuielile sociale au avut o influență mai mare asupra PIB-ului pe cap de locuitor comparativ cu cheltuielile de investiții. Modelul arată că o creștere cu 1% a cheltuielilor de asistență socială duce la o creștere simultană a PIB-ului pe cap de locuitor cu 0,25 p.p. în timp ce o creștere a cheltuielilor de investiții în perioada anterioară (t-2 ani) a dus la o creștere a PIB pe cap de locuitor în prezent cu o valoare de 0,18 p.p.

În spatele acestor rezultate stau disparitățile regionale mari dintre capitală, plus cele cinci județe mai dezvoltate și restul celor 37 de țări². Acest lucru crește sensibilitatea economiilor locale față de schimbările de consum, de obicei finanțate prin salarii și beneficii de protecție socială. Mai mult, județele mai sărace au o înclinație marginală de consum mai mare și astfel multiplicatorul cheltuielilor sociale ar putea fi mai mare cu impact direct asupra PIB-ului local pe cap de locuitor, întărind argumentul de mai sus.

Mai mult, cheltuielile mari de investiții sunt de obicei concentrate în orașele mari – unde acumularea de capital este deja la un nivel ridicat –, prin urmare, impactul unei creșteri marginale a stocului de investiții generează un stimul mai mic în ceea ce privește creșterile PIB. Cu toate acestea, sunt necesare cercetări suplimentare pentru a obține o imagine mai precisă cu privire la mecanismul de trecere dintre investițiile publice locale, beneficiile de protecție socială și creșterea PIB-ului pe cap de locuitor.

Chiar dacă coeficienții modelului sunt semnificativi statistic și consecvenți, R-squared are o valoare scăzută, în jur de 12%. Puterea explicativă a variabilelor independente selectate este mică, deoarece există și alți factori importanți în spatele modificării PIB pe cap de locuitor în această perioadă - salariile private, investițiile străine, competitivitatea locală și exporturile, stimulentele fiscale și ajutorul de stat pentru dezvoltare din partea guvernului central, condițiile de creditare, alte sectoare economice dinamice (construcții, producție, agricultură în unele județe) și altele.

Analiza clusterului

În această secțiune sunt prezentate rezultatele obținute în urma unei Analize Ierarhice Cluster pe baza unui număr de indicatori prezentați în tabelul următor. Am selectat șase categorii reprezentative care ar putea oferi o imagine asupra poziției structurale a fiecărui județ al României: (i) Sănătate, (ii) Economic Dezvoltare, (iii) Antreprenoriat, (iv) Piața muncii, (v) Venituri publice locale și (vi) Cheltuieli publice locale. Toți indicatorii - cu excepția impactului COVID-19 - sunt calculați ca valori medii pentru întreaga perioadă 2010-2021.

¹ 2010-2021 și 2013-2021 după ajustări realizate folosind programul EViews 8.

² Per total, București, Cluj, Timișoara, Constanța și Iași generează 50% din PIBul României.

Tabel 1. Selectarea categoriilor și indicatorilor necesari analizei cluster

Categorie	Indicator	Sursa
Sănătate	Impact COVID (rata deceselor COVID în volum total decese) Doctori per 100 persoane	INS
Dezvoltare economică	PIB per capita	INS
Antreprenoriat	Companii la 1000 de persoane	INS
Piața muncii	Angajați la 1000 de persoane Rata șomajului (procentul de persoane șomere în media angajaților)	INS
Venituri publice	Venituri publice la nivel local	MDPLA
Cheltuieli publice	Cheltuieli de investiții (cheltuieli de capital și fonduri europene) Cheltuieli cu capitalul uman (educație și sănătate din cheltuielă publică la nivel local) Cheltuieli cu protecția socială Cheltuieli cu personalul	MDPLA MDPLA MDPLA MDPLA

Sursa: prelucrarea autorilor

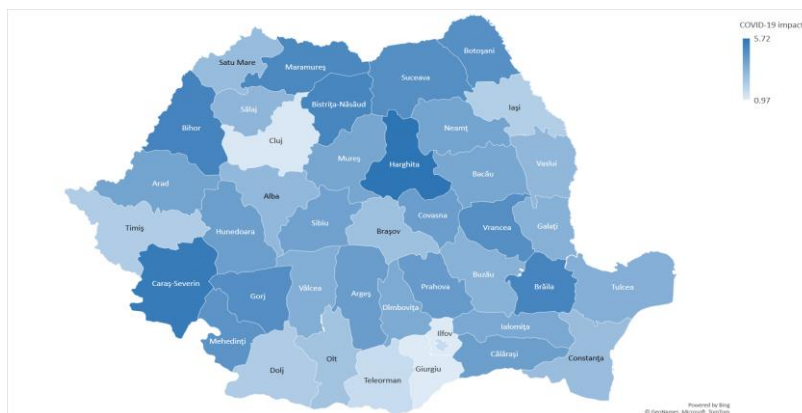
Ideile finale rezultate

În această secțiune s-au analizat câteva aspecte ale pandemiei de COVID-19 în județele din România privind dezvoltarea economică și modul în care autoritățile publice locale au modificat structura cheltuielilor publice la nivel local în ultimul deceniu, dar mai ales înainte și în timpul pandemiei de COVID-19.

Analiza empirică arată că, în perioada 2010-2021, impactul cheltuielilor cu asistența socială a fost mai mare decât investițiile publice (cheltuieli de capital și fonduri UE) asupra PIB-ului pe cap de locuitor al județelor românești. Rezultatele modelului de date panel la nivel de județ arată că o creștere cu 1% a cheltuielilor de asistență socială duce la o creștere simultană a PIB pe cap de locuitor cu 0,25 p.p. în timp ce o creștere a cheltuielilor de investiții în perioada anterioară (t-2 ani) generează o creștere a PIB pe cap de locuitor în prezent cu 0,18 p.p.

În plus, am prezentat că în perioada 2019-2020 - în vârful valurilor consecutive de COVID-19, au existat județe care și-au majorat semnificativ cheltuielile de investiții pentru a susține economiile locale din punct de vedere al PIB. În plus, rezultatele analizei noastre arată că respectiv cheltuielile pentru educație, sănătate și asistență socială au scăzut semnificativ în unele județe în care impactul COVID-19 a fost foarte mare în ceea ce privește decesele (Brăila, Argeș și Suceava).

Figura 1. Impactul COVID-19 la nivel de județ (% din numărul total de decese)

Sursa; prelucrarea autorilor bazată pe datele de la Comitetul Național pentru Coordonarea Vaccinării Împotriva COVID-19 și Institutul Național pentru Sănătate Publică

Nu în ultimul rând, pe baza mai multor indicatori macroeconomici și structurali, am generat șapte clustere de județe pe baza caracteristicilor lor structurale (sănătate, piața muncii, dezvoltare economică, antreprenoriat și atât veniturile totale publice locale, cât și mai multe tipuri de cheltuieli). Astfel, clusterelor rezultate pe baza analizei noastre sunt:

- Cluster 1 - Alba, Arad, Argeș, Gorj;
- Cluster 2 - Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brăila, Buzău, Covasna, Dâmbovița, Dolj, Galați, Harghita, Hunedoara, Ialomița, Iași, Maramureș, Mureș, Satu Mare, Sălaj, Tulcea, Vâlcea;
- Clusterul 3 - Botoșani, Vaslui;
- Cluster 4 - Timiș, Cluj, Brașov, Ilfov, Constanta;
- Clusterul 5 - Suceava, Neamț, Vrancea, Olt, Giurgiu, Călărași, Mehedinți, Teleorman;
- Clusterul 6 - Sibiu și Prahova;
- Cluster 7 - București.

Tendința generală este aceea că nivelul de dezvoltare economică (aproximat cu PIB-ul pe cap de locuitor) este cea mai comună caracteristică în rândul județelor din același cluster, dar există și alte caracteristici importante, precum veniturile publice locale sau cheltuielile cu personalul public.

Ca direcții ulterioare importante de cercetare am identificat cel puțin două cazuri principale. În primul rând, mecanismul prin care cheltuielile de asistență socială contribuie la PIB-ul local (județean) pe cap de locuitor, deoarece rezultatele noastre arată că cheltuielile de investiții, inclusiv fondurile UE și cheltuielile de capital - care în mod tradițional sunt considerate mai importante pentru creștere - au contribuit mai puțin la rata de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor.

În al doilea rând, un alt domeniu de cercetare ar putea fi modul în care a avut loc o schimbare similară a PIB-ului în timpul șocului COVID-19 în județele în care baza industrială și dezvoltarea economică în general au fost la un nivel mai ridicat, comparativ cu județele în care atât structura economică, cât și nivelul scăzut de trai. De exemplu, acestea au fost cazurile pentru Argeș și Dâmbovița, sau Timiș și Botoșani, unde structura economiilor locale este foarte diferită, dar în perioada 2020-2019 scăderea PIB a fost destul de asemănătoare.